

(א) [מוספ' בטורים פ"ו], (ב) [עין מוס' כתובות כ"ג כ"ד] רבי יוחנן, (ג) [בכורות כ"ג:], (ד) [לעיל י"ג:], (ה) [לקמן ק"ה:].

תורה אור השלם

1 כי את הכפר בן השנואה יפיר לתת לו פי שנים בכל אשר יקצא לו כי הוא ראשית אנו לו משפט הכפרה: דברים כא ז'

גליון הש"ס

רשב"ם ד"ה ירשו בו' ודוקא פלוג בשפ"ה ע"י לקמן דף קמה ע"ב מוס' ד"ה ואין [הבכור] ונמשה"ל ס':

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה ואם אמר וכו' דסקלף דעתך אמינא כיון: (ב) ד"ה בתפירה וכו' כפי הא' גונא פלוגי כמ"ל ומינות שפחה דממילא נמלק: (ג) טוב' ד"ה ואם וכו' לקמן. י"ב בדף קט ע"ב:

מוספ' רש"י

בשבה ששבחו נכסים לאחר מיתת אביהם. דהי ליה ראו ואין הכזר נוטל הכזרה כגלוי, לכמי כל אשר ימצא לו (ב"מ ק"ח). אחד מצא. עני מלקן שהכזר נוטל, אחד משום בכורה ואחד משום פשיטות, היבין ליה אחד מלואו או כלל או, שהי ענין מלקן הן והי הן מלק אחד (רע"ב י"ב).

מוספ' תוספות

א. [נ]אכתי לא זכה ביה דמתנה קריה רחמנא ובמתנה כל דאמר אי אפשי בה דבריו יקיימו. רש"י.

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

קבר.

עין משפט נר מצוה

מה א מיי פ"ג מהל' נחלת הלכה ד סמנ עשין לו טושיע ח"מ סי' רעט סעיף ו':
 מהל' ב טושיע שם סי':
 ג ג מיי שם הל' ס ופ"ג מהל' סמנ הל' ב סמנ שם טושיע ח"מ סי' קעד סעיף ב':
 נא ד ה מיי פ"ג מהל' נחלת הלכה ד סמנ עשין לו טושיע ח"מ סי' רעט סעיף ו':

רבינו גרשום

מני ברייתא זו דקתני הניח להא אביהם פרה וכו' דנוטל פי שנים: ו' היא דתני אין הכזר נוטל פי שנים בשבח ששבחו נכסים לאחר מיתת אביהו. אפי' שבחו מאליהם: דכל אשר ימצא לו בעיניו: רבי אומר הכזר נוטל פי שנים בשבח ששבחו נכסים לאחר מיתת אביהו. הואיל דשבחו ממילא קא אתי והכי נמי קתני ברייתא ירשו שטר חוב. שהיה אחד חייב לאביהו: בכזר נוטל פי שנים. משרום דמלוה בשטר קלא אתי ליה ומשרום דמחזקין בשטר כהאן דבבאי דמי: והואיל דנוטל פי שנים בשטר חוב. פורע נמי פי שנים בחוב שמחתיב אביו בשטר (מכ"ל). ואם אמר בו': מאי טעמא דרבנן. ח"ק דרבי: עד דמטיא ליה. דנותן לא מצוי יהיה ליה לאחריו. אף חלק בכורה עד דמטיא ליה מאי דאבא לא מצוי שקיל פי שנים. מקיש חלק בכורה לחלק פשוט מה חלק פשוט אפי' דלא מטיא ליה. דאבא אלא ראו לו אפי' הכי שקיל דפשוט נוטל בראי כמחזקין. אף חלק בכורה נמי שקיל בשבחא דממילא אפי' דלא מטי שטר חוב נמי הכתיב פי שנים. ואם אמר רבי, הווא דיהבינן ליה לכבוד פי שנים: אחד מצא. במקום אחד נוחלין לו חלק בכורתו סמך לחלק פשוט שיהו נכרים שבה' חלקים במקום אחד: דיקלא ואלים. שהי קטן כשמת רשוב נתגדל. והכי נמי ארעא ומסקה שירטון. שנובלה מאלהי שהרוח הפריח שם ובל משדות אחרות או הקשין שהיו שם בלו ונעשו ובל: כולי עלמא לא פליגי. דשקיל משום שטר חוב אשר ימצא לו קרינן ביה. כי פליגי בחפירי והוי שובלי. שהניח להם אביהם חזיו נתגדלו ער שנעשו שבלים. והכי נמי שלפופי והוו תמרי. שהניח להן אביהן תמרים מפרחין במקצת ונעשו גורלים: דמר סבר. רבי שבחא ממילא אתי וכל אשר ימצא לו קרינן ביה: ומר סבר דאשתני מכות שהניח להם אביהם ולא שקיל:

אף מוחכרת ומושכרת דבא חסרי בה מוזני. וא"ת אלתנא אלכל בנו צמים לילפוג וליתני צדיה צמוכרת ומושכרת גופה דב"א דלא חסרי מוזני אלכל חסרי מוזני אין הכזר נוטל פי שנים ויש לומר דהוה אמילא צמוכרת ומושכרת גופה דחסרי בה מוזני דוקא אין הכזר נוטל פי שנים משום דהוי ראו גמור דאין השבח על גוף הפרה אלכל בנו צמים ונטעו כרמים שהשבח על גוף הקרקע אימא שאין זה ראו ויטול פי שנים קא משמע לן: **ואם אמר איני נוטל ואיני נותן רשאי.** אומר ר"י דנפקא מינה אם היתומין קטנים ליכול לומר הכזר איני נוטל פי שנים וישאר הקרקע לפני היתומין ולא יטול מהן דאין נזקקין לנכסי יתומין אלא אם כן רצית אולכלת בהן ולקמן מפיך מלמא לו שיקול למחול לו בכורתו משום דעדיין לא אחיא ליה"א ואפילו בלא קנין כדמשמע לקמן (א) דלמר דומר בכל הנכסים דמדלחילי צהא אחיל צהא אלכל חלק פשיטות לא יוכל למחול ולסקל עצמו באמירה צעלמא אם לא על ידי קנין ורצונו תס מפרש דאם אמר כשילא עליו שטר חוב על הכזר עצמו ולא על האחין איני נוטל ואיני נותן רשאי ומפסיד צעל חוב ואין לו על היתומין כלום דלאו צעל דברים לידהו הוא ולא הוי דומיא דרשאי דאיירי דיאל על כולן שטר חוב: **מספקא**

אף מוחכרת ומושכרת דבא חסרי בה מוזני. וא"ת אלתנא אלכל בנו צמים לילפוג וליתני צדיה צמוכרת ומושכרת גופה דב"א דלא חסרי מוזני אלכל חסרי מוזני אין הכזר נוטל פי שנים ויש לומר דהוה אמילא צמוכרת ומושכרת גופה דחסרי בה מוזני דוקא אין הכזר נוטל פי שנים משום דהוי ראו גמור דאין השבח על גוף הפרה אלכל בנו צמים ונטעו כרמים שהשבח על גוף הקרקע אימא שאין זה ראו ויטול פי שנים קא משמע לן: **ואם אמר איני נוטל ואיני נותן רשאי.** אומר ר"י דנפקא מינה אם היתומין קטנים ליכול לומר הכזר איני נוטל פי שנים וישאר הקרקע לפני היתומין ולא יטול מהן דאין נזקקין לנכסי יתומין אלא אם כן רצית אולכלת בהן ולקמן מפיך מלמא לו שיקול למחול לו בכורתו משום דעדיין לא אחיא ליה"א ואפילו בלא קנין כדמשמע לקמן (א) דלמר דומר בכל הנכסים דמדלחילי צהא אחיל צהא אלכל חלק פשיטות לא יוכל למחול ולסקל עצמו באמירה צעלמא אם לא על ידי קנין ורצונו תס מפרש דאם אמר כשילא עליו שטר חוב על הכזר עצמו ולא על האחין איני נוטל ואיני נותן רשאי ומפסיד צעל חוב ואין לו על היתומין כלום דלאו צעל דברים לידהו הוא ולא הוי דומיא דרשאי דאיירי דיאל על כולן שטר חוב: **מספקא**

אף מוחכרת ומושכרת דבא חסרי בה מוזני. וא"ת אלתנא אלכל בנו צמים לילפוג וליתני צדיה צמוכרת ומושכרת גופה דב"א דלא חסרי מוזני אלכל חסרי מוזני אין הכזר נוטל פי שנים ויש לומר דהוה אמילא צמוכרת ומושכרת גופה דחסרי בה מוזני דוקא אין הכזר נוטל פי שנים משום דהוי ראו גמור דאין השבח על גוף הפרה אלכל בנו צמים ונטעו כרמים שהשבח על גוף הקרקע אימא שאין זה ראו ויטול פי שנים קא משמע לן: **ואם אמר איני נוטל ואיני נותן רשאי.** אומר ר"י דנפקא מינה אם היתומין קטנים ליכול לומר הכזר איני נוטל פי שנים וישאר הקרקע לפני היתומין ולא יטול מהן דאין נזקקין לנכסי יתומין אלא אם כן רצית אולכלת בהן ולקמן מפיך מלמא לו שיקול למחול לו בכורתו משום דעדיין לא אחיא ליה"א ואפילו בלא קנין כדמשמע לקמן (א) דלמר דומר בכל הנכסים דמדלחילי צהא אחיל צהא אלכל חלק פשיטות לא יוכל למחול ולסקל עצמו באמירה צעלמא אם לא על ידי קנין ורצונו תס מפרש דאם אמר כשילא עליו שטר חוב על הכזר עצמו ולא על האחין איני נוטל ואיני נותן רשאי ומפסיד צעל חוב ואין לו על היתומין כלום דלאו צעל דברים לידהו הוא ולא הוי דומיא דרשאי דאיירי דיאל על כולן שטר חוב: **מספקא**

אף מוחכרת ומושכרת דבא חסרי בה מוזני. וא"ת אלתנא אלכל בנו צמים לילפוג וליתני צדיה צמוכרת ומושכרת גופה דב"א דלא חסרי מוזני אלכל חסרי מוזני אין הכזר נוטל פי שנים ויש לומר דהוה אמילא צמוכרת ומושכרת גופה דחסרי בה מוזני דוקא אין הכזר נוטל פי שנים משום דהוי ראו גמור דאין השבח על גוף הפרה אלכל בנו צמים ונטעו כרמים שהשבח על גוף הקרקע אימא שאין זה ראו ויטול פי שנים קא משמע לן: **ואם אמר איני נוטל ואיני נותן רשאי.** אומר ר"י דנפקא מינה אם היתומין קטנים ליכול לומר הכזר איני נוטל פי שנים וישאר הקרקע לפני היתומין ולא יטול מהן דאין נזקקין לנכסי יתומין אלא אם כן רצית אולכלת בהן ולקמן מפיך מלמא לו שיקול למחול לו בכורתו משום דעדיין לא אחיא ליה"א ואפילו בלא קנין כדמשמע לקמן (א) דלמר דומר בכל הנכסים דמדלחילי צהא אחיל צהא אלכל חלק פשיטות לא יוכל למחול ולסקל עצמו באמירה צעלמא אם לא על ידי קנין ורצונו תס מפרש דאם אמר כשילא עליו שטר חוב על הכזר עצמו ולא על האחין איני נוטל ואיני נותן רשאי ומפסיד צעל חוב ואין לו על היתומין כלום דלאו צעל דברים לידהו הוא ולא הוי דומיא דרשאי דאיירי דיאל על כולן שטר חוב: **מספקא**

מספקא

מספקא

מספקא

מספקא

